

KORRALDUS

27.10.2026 nr DM-136694-8

Liivalaia III liivakarjääri mäeeraldise (KMIN-099) korrastamistingimuste esitamine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 81 lõike 3 ning tuginedes Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse 03.09.2026 kirjale nr 4-4/26/2850-2, Saku Vallavolikogu 17.09.2026 otsusele nr 21 ja Balti Liiv OÜ 25.05.2026 esitatud taotlusele, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 esitada Balti Liiv OÜ-le (registrikood 16316343) kuuluva Liivalaia III liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa nr KMIN-099 alusel kaevandatud maa korrastamisprojekti koostamiseks järgmised korrastamistingimused:

1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve:

1.1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve määratakse vastavalt maakatastriseaduses sätestatule.

1.1.1.2. Kaevandatud maa korrastada kõre ja kivisisaliku elupaigaks.

1.1.2. Uute pinnavormide nõlvade ja kaevandatud maa kujundamise nõuded:

1.1.2.1. Korrastatud ala reljeef ja pinnavormid peavad olema võimalikult looduslähedased. Karjääri külgede nõlvus tuleb korrastamisel valida selline, et oleks välditud varingud, lihked ja erosioon. Nõlvad ei tohi olla järsemad kui nõlva moodustava materjali looduslik varisemisnurk.

1.1.2.2. Tagada, et korrastatud ala ei kujutaks oma iseärasustest tulenevalt ohtu seal liikuvatele inimestele või loomadele ning maastiku üldilme oleks esteetiliselt vastuvõetav.

1.1.3. Mulla kasutamise ja käitluse nõuded:

1.1.3.1. Selgitada välja tasandatud mäeeraldise ja selle teenindusmaa, sh nõlvade, kasvukihiga ja/või mullaga katmise vajadus. Kasvukihi ja/või mullaga katmise vajaduse korral fikseerida mäeeraldise teenindusmaa piires korrastamiseks vajaliku kasvukihi ja/või mulla kogus ja lisada kasvukihi ja/või mulla kvaliteedi nõuded.

1.1.3.2. Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigaga kattuv osa tuleb korrastada kõre ja kivisisaliku elutingimustele vastavaks – ala tuleb jätta avatud liivapinnasega ning tagada, et ei tekiks alade kinnikasvamist. Mulla/orgaanikaga katmist püsielupaigaga kattuvale alal teha ei tohi. Püsielupaigaga kattuvale alale tuleb rajada päikesele avatud 1,5 - 2,5 m kõrgused liivavallid, mille südamikuna on lubatud kasutada kaevandamisel üle jäävat huumusevaest katendit ja kände. Vallid tuleb pealt katta piisava paksusega (vähemalt 60 cm) puhta liiva kihiga, vältimaks alade kinnikasvamist. Maaomaniku nõusolekul võib eelkirjeldatud viisil vallesse rajada ka

püsielupaigast väljajäävale karjäärialale.

1.1.3.3. Püsielupaigast väljajääva ala korrastamisel võib kasutada ka mujalt toodud looduslikku pinnast (kaevist maapõueseaduse mõistes), sealhulgas pinnasejäätmel. Korrastamiseks pinnasejäätmel toomisel väljastpoolt karjääri ala tuleb korrastamisprojekti kirjeldada ja põhjendada vastav vajadus, milliseid looduslikke materjale jäätmelga soovitakse asendada ja kogus (mahud, paigutus). Püsijäätmel kasutamisel tuleb järgida keskkonnaministri 21.04.2004 määrust nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmel, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“. Peale Keskkonnaametilt korrastamisprojekti rakendamiseks nõusoleku saamist tuleb pinnasejäätmel sisse toomiseks ja taaskasutamiseks taotleda Keskkonnaametilt keskkonnakaitsele. Jäätmel taaskasutamisel peab ettevõte jälgima, et taaskasutatav materjal ei sisaldaks ohtlikke aineid üle kehtestatud piirnormide vastavalt keskkonnaministri 28.06.2019 määruse nr 26 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ lisas toodud piirväärtuste. Tagasitäitmise järel tuleb terve täidetud ala katta puhta liiva kihiga (vähemalt 60 cm), et püsielupaik ei kasvaks tuulega kanduva orgaanika tõttu kinni. Samuti tuleb mujalt toodava pinnase transpordil korrastatavale alale kasutada koormakatet, et lenduv orgaanika ei kahjustaks püsielupaika (põhjustab liigset taimeistiku kasvu).

1.1.4. Veerežiimi kujundamise nõuded:

1.1.4.1. Karjäärialal kujunev põhjaveetase peab vastama maa kasutamise sihtotstarbele. Ala liigniiskeks jäämise võimalust ja puhta liivaga või jäätmelga täitmise vajadust käsitleda korrastamisprojekti.

1.1.5. Bioloogilise korrastamise nõuded:

1.1.5.1. Korrastamisprojekti anda bioloogilise korrastamise lahendus.

1.1.6. Lisatingimused:

1.1.6.1. Korrastamisprojekti põhjendada kasutatava tehnoloogia valikut lähtuvalt korrastatingimustest, keskkonnatingimustest ja majanduslikest kaalutlustest.

1.1.6.2. Kaevandatud maa korrastamisprojekti koostada vastavalt keskkonnaministri 07.04.2017 määruses nr 12 „Uuritud ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu kohta esitatavad nõuded ning maa korrastamise akti sisu ja vorm“ esitatud nõuetele.

1.1.6.3. Mäeeraldis ja selle teenindusmaa piiridesse kuuluvalt alalt tuleb likvideerida kõik keskkonnoohtu ja ala hilisematele kasutajatele ohtu kujutada võivad seadmed ja ehitised.

1.1.6.4. Võimalusel arvestada korrastamisprojekti koostamisel külgnevate mäeeraldiste (Männiku, Männiku XX ja Talteri) korrastamislahendustega. Teiste liivakarjäärilga piirnevale alale rannaala ja supluskoha rajamine on võimalik ainult juhul, kui sellega on nõus maaomanik ning kohalik omavalitsus on valmis korraldama kaevandatud maa korrastamise käigus loodava rannaala avaliku kasutuse ning heakorra. Maaomaniku kirjalik nõusolek rannaala loomiseks tuleb lisada korrastamisprojektile.

1.1.6.5. Liivalaia III korrastamisprojekti kooskõlastada Männiku liivakarjääri kaevandamisloa omanikuga (AS Silikaat), Männiku XX kaevandamisloa omanikuga (Osaühing C.B.A) ja seejärel Saku Vallavalitsusega enne Keskkonnaametile rakendamise nõusoleku saamiseks esitamist. Kõik kirjalikud kooskõlastused lisada korrastamisprojektile.

1.1.6.6. Korrastamisprojekti koostades võtta asjakohases ulatuses aluseks AS-i Maves poolt koostatud töö „Tallinn-Saku liivamaardla kaevandamise suundumuste uuring“, kus on välja töötatud maastikuarhitektuuriline visioon, mis annab kogu maardla osas ülevaatliku pildi.

2. ASJAOLUD

Balti Liiv OÜ (registrikood 16316343, aadress Tartu mnt 84a-159, Kesklinna linnaosa, Tallinn) esitas 25.05.2026 Keskkonnaametile taotluse (registreeritud KOTKAS-s 26.05.2026 menetluse nr M-136694 juurde) Liivalaia III liivakarjääri mäeeraldise korrastamistingimuste saamiseks.

Balti Liiv OÜ-le kuulub maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr KMIN-099, mille alusel on lubatud kaevandada Liivalaia III liivakarjääris ehitusliiva ja käidelda jäätmeid. Keskkonnaluba nr KMIN-099 kehtib 06.09.2008 – 06.09.2033.

Liivalaia III liivakarjäär asub Harju maakonnas Saku vallas Männiku külas riigile kuuluval kinnistul Männiku harjutusväli (katastritunnus 71801:001:0982; kinnistu nr 12853102), mille riigivara valitseja on Kaitseministeerium ja volitatud asutus Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus (RKIK).

Liivalaia III liivakarjääri mäeeraldise ja teenindusmaa pindala on mõlemal juhul 10,81 ha. Kaevandatud maa kasutamise otstarve on kõre ja kivisisaliku elupaik.

Mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattub täielikult riigikaitsealise ehitise Männiku harjutusvälja, Männiku lasketiiru ja Männiku linnaku piiranguvöönditega.

Liivalaia III liivakarjääri mäeeraldis ning selle teenindusmaa kattuvad osaliselt Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigaga (keskkonnaregistri kood KLO3000592), I kategooria kaitsealuse liigi *Bufo calamita* (kõre; keskkonnaregistri kood KLO9101954) elupaigaga ning II kategooria kaitsealuse liigi *Lacerta agilis* (kivisisalik; keskkonnaregistri kood KLO9120194) elupaigaga.

3. KAALUTLUSED KORRASTAMISTINGIMUSTE ESITAMISEL

3.1. Täiendavad kaalutlused

Maapõueseaduse (*MaaPS*) § 80 lõike 1 ja § 81 alusel peab kaevandamisloa omaja kaevandatud maa korrastama tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. Kaevandatud maa korrastatakse kaevandatud maa korrastamise projekti (*korrastamisprojekti*) alusel. Korrastamisprojekti koostamise korraldab kaevandamisloa omaja Keskkonnaameti esitatud korrastamistingimustest lähtuvalt.

Korraldusega esitab Keskkonnaamet kaevandamisloa omajale korrastamistingimused, lähtudes keskkonnamõju hindamise soovitustest (juhul kui see on hinnatud), kaevandamisloale kantud korrastamise suunast, maaomaniku ja kohaliku omavalitsuse arvamustest. Juhul kui kaevandatud maa asub riigikaitsealise ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis, arvestatakse ka RKIKi arvamust. Lisaks Keskkonnaameti poolt esitatud korrastamistingimustele tuleb korrastamisprojekti koostamisel lähtuda MaaPS § 81 lõikes 9 sätestatud nõuetest.

Balti Liiv OÜ on korrastamistingimuste taotlemisel palunud korrastamistingimustes näha ette võimalus kasutada Liivalaia III liivakarjääris maastiku kujundamisel riigi omandis olevate maanteed ja raudteede ehitamisel tekkivat pinnakatte kaevist ehk looduslikku pinnast. Liivalaia III liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaa kattub Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigaga ligikaudu 2,28 ha ulatuses, samas kui ligikaudu 8,53 ha suurusel alal kattumine püsielupaigaga puudub. Loodusliku pinnase kasutamise eesmärk on Männiku karjääriala maastiku ilmestamine ja võimalikult mitmekesise eriotstarbelise maastiku kujundamine Liivalaia III liivakarjääri korrastamise käigus. Samuti võimaldaks see rakendada säästliku majandamise printsiipe.

Keskkonnaloale märgitud kaevandatud maa korrastamise suund on kõre ja kivisisaliku elupaik, mis eeldab avatud liivavälja loomist koos varje- ja sigimiseesmärgil kasutatavate vallidega. Seega peab ka püsielupaigast väljajääv ala olema sobilik sihtliikidele ning seetõttu ei saa lubada orgaanikarikka pinnase karjääri toomist, välja arvatud juhul, kui see kaetakse pealt piisava paksusega puhta liiva kihiga. Keskkonnaameti hinnangul tuleks korrastamisel (vallide kujundamisel ja ala tagasitäitmisel) eelkõige kasutada kaevandamise käigus kooritud katendit.

Juhul, kui selleks ei piisa mäeeraldiselt eemaldatud katendist, võib korrastamisel kasutada lisaks ka mujalt (sh Rail Baltic ehituselt) toodud looduslikku pinnast, sealhulgas pinnasejäätmel. Korrastamiseks pinnasejätmete toomist väljastpoolt karjääri ala tuleb korrastamisprojekti kirjeldada ja põhjendada vastav vajadus, samuti kirjeldada, milliseid looduslikke materjale jätmetega soovitakse asendada ja tuua välja kogus (mahud, paigutus). Püsijätmete kasutamisel tuleb järgida keskkonnaministri 21.04.2004 määrust nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeola omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“.

Peale korrastamisprojekti rakendamiseks nõusoleku saamist tuleb pinnasejätmete sisse toomiseks ja taaskasutamiseks taotleda Keskkonnaametilt keskkonnakaitseluba. Jätmete taaskasutamisel peab ettevõtte jälgima, et taaskasutatav materjal ei sisaldaks ohtlike aineid üle kehtestatud piirnormide vastavalt keskkonnaministri 28.06.2019 määruse nr 26 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ lisas toodud piirväärtuste. Tagasitäitmise järel tuleb kogu täidetud ala katta puhta liiva kihiga (vähemalt 60 cm), et püsielupaik ja korrastatav ala tervenisti ei kasvaks tuulega kanduva orgaanika tõttu kinni.

Eeltoodu alusel ja loa omaja soovi arvestades lisatakse korrastamistingimustesse asjakohane punkt 1.1.3.3.

Keskkonnaamet küsis MaaPS § 81 lõike 5 alusel 07.08.2026 kirjaga nr DM-136694-2 kohaliku omavalitsuse üksuse (Saku Vallavalitsus) ja nii maaomaniku kui ka riigikaitselise ehitise valdaja (RKIK) arvamust Liivalaia III liivakarjääri korrastamistingimuste väljastamiseks, arvamuse andmise tähtajaga hiljemalt 07.09.2026.

Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus nõustus 03.09.2026 kirjaga nr 4-4/26/2850-2 (registreeritud KOTKAS-s 03.09.2026 numbriga DM-136694-5) korrastamistingimuste eelnõuga ettepanekuid ja vastuväiteid esitamata.

Saku Vallavalitsus palus 24.08.2026 kirjaga nr 6-4/168-2 (registreeritud KOTKAS-s 24.08.2026 numbriga DM-136694-3) arvamuse andmise tähtaega pikendada kuni 25.09.2026 tulenevalt volikogu istungite toimumise ajast. Keskkonnaamet nõustus 24.08.2026 kirjaga nr DM-136694-4 arvamuse andmise tähtaega pikendama kuni 25.09.2026. Saku Vallavolikogu andis 17.09.2026 otsusega nr 21 (registreeritud KOTKAS-s 22.09.2026 numbriga DM-136694-6) arvamuse korrastamistingimuste eelnõule, tuues välja järgmist.

Saku Vallavalitsus on kooskõlastanud Männiku liivakarjääri I etapi korrastamisprojekti, kus on Männiku liivakarjääri I etapi loodeossa ja Männiku XX karjääri idaossa planeeritud rannaala ja supluskoht. Kuna kõnealune Liivalaia III mäeeraldis piirneb mõlema eelpool nimetatud mäeeraldisega, siis peab arvestama ka mõlema korrastamisprojektiga, et lahendused kokku läheks. Eelnevast tulenevalt on vajalik Liivalaia III korrastamisprojekt kooskõlastada Männiku liivakarjääri kaevandamisloa omanikuga (AS Silikaat), Männiku XX kaevandamisloa omanikuga (Osäühing C.B.A) ja seejärel Saku Vallavalitsusega ning seda enne rakenduse nõusoleku saamist. Korrastamisprojekti koostades võtta aluseks AS-i Maves poolt koostatud töö „Tallinn-Saku liivamaardla kaevandamise suundumuste uuring“. Uuringus on välja töötatud ka maastikuarhitektuuriline visioon, mis annab kogu maardla osas ülevaatliku pildi.

Seega soovis Saku Vallavolikogu, et korrastamistingimustesse lisataks järgmised punktid:

1. *Liivalaia III korrastamisprojekti arvestada Männiku liivakarjääri ja Männiku XX karjääri korrastamise plaanidega.*
2. *Liivalaia III korrastamisprojekt kooskõlastada Männiku liivakarjääri kaevandamisloa omanikuga (AS Silikaat), Männiku XX kaevandamisloa omanikuga (Osäühing C.B.A) ja seejärel Saku Vallavalitsusega ning seda enne rakenduse nõusoleku saamist.*
3. *Korrastamisprojekti koostades võtta aluseks AS-i Maves poolt koostatud töö „Tallinn-Saku liivamaardla kaevandamise suundumuste uuring“. Uuringus on välja töötatud ka maastikuarhitektuuriline visioon, mis annab kogu maardla osas ülevaatliku pildi.*

Keskkonnaamet kaalus esitatud ettepanekuid. Kuna korrastamistingimustes on juba punktis 1.1.6.4 toodud, et võimalusel arvestada korrastamisprojekti koostamisel külgnevate mäeeraldiste (Männiku, Männiku XX ja Talteri) korrastamislahendustega, puudub vajadus dubleerida samasisulist tingimust. Hilisemate arusaamatuste vältimiseks aga täiendab Keskkonnaamet kõnealust punkti 1.1.6.4 ja lisab, et *maaomaniku kirjalik nõusolek rannaala loomiseks tuleb lisada korrastamisprojektile.*

Saku Vallavolikogu ülejäänud ettepanekud on asjakohased ning korrastamistingimustesse lisatakse punktid 1.1.6.5 (*Liivalaia III korrastamisprojekt kooskõlastada Männiku liivakarjääri kaevandamisloa omanikuga (AS Silikaat), Männiku XX kaevandamisloa omanikuga (Osäühing C.B.A) ja seejärel Saku Vallavalitsusega enne Keskkonnaametile rakendamise nõusoleku saamiseks esitamist. Kõik kirjalikud kooskõlastused lisada korrastamisprojektile*) ja 1.1.6.6 (*Korrastamisprojekti koostades võtta asjakohases ulatuses aluseks AS-i Maves poolt koostatud töö „Tallinn-Saku liivamaardla kaevandamise suundumuste uuring“, kus on välja töötatud maastikuarhitektuuriline visioon, mis annab kogu maardla osas ülevaatliku pildi.*).

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 40 lõikele 1 tuleb enne haldusakti andmist menetlusosalisele anda võimalus esitada oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis 07.10.2026 kirjaga nr DM-136694-7 Balti Liiv OÜ arvamust Liivalaia III liivakarjääri korrastamistingimuste esitamise otsuse eelnõule, paludes arvamust hiljemalt 22.10.2026.

Balti Liiv OÜ arvamust ei esitanud.

3.2. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 6 lõike 2 punkti 2 ja § 27 lõike 1 kohaselt annab Keskkonnaamet eelhinnangu selle kohta, kas kaevandatud maa korrastamisel on oluline keskkonnamõju. KeHJS § 2² sätestab, et keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ (*määrus*). Kavandatav tegevus (Liivalaia III liivakarjääri korrastamine pindalal 10,81 ha) ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 loendisse ega ka määruse loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõigete 3 ja 4 ning määruse alusel ei ole antud juhul keskkonnamõju hindamise algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ning keskkonnamõju hindamise vajalikkuse kaalumine.

Tulenevalt eelnevast ei ole vajalik koostada keskkonnamõju hindamise eelhinnangut Liivalaia III liivakarjääri korrastamistingimuste esitamisel.

4. VAIDLUSTAMINE

Korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Saku Vallavalitsus

Marin Varblane
vanemspetsialist
maapõuebüroo

Monika Laurits-Arro
spetsialist
loodushoiutööde osakond

Elisabeth Paenurm
spetsialist
jäätmebüroo